

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКІПАЖЕМ МОРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ЯК ОСНОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ МОРЕПЛАВСТВА

Пальченко А. А.

старший викладач кафедри приватно-правових дисциплін і морського права
Одеського національного морського університету
ORCID ID: 0000-0001-9686-4660

Риженко І. М.

кандидат юридичних наук, доцент,
заступник директора інституту права та безпеки
Одеського державного університету внутрішніх справ
ORCID ID: 0000-0002-9208-2132

У статті досліджено міжнародно-правові акти, що становлять правову основу міжнародного співробітництва держав щодо забезпечення безпеки морських перевезень та ролі екіпажу судна в забезпеченні цього питання. Незважаючи на достатньо великий обсяг здобутків міжнародного співтовариства щодо правового регулювання морської безпеки, рівень аварійності світового морського флоту та шкідливих наслідків для людства та природного середовища все ще залишається дуже високим. Негативні наслідки, які виникають унаслідок морських аварій великих морських суден, поширюються не лише на безпосередніх учасників морського підприємства, морське судно, його екіпаж і пасажирів, судновласників, а й забруднюють та наносять збитки прибережним країнам і населенню, життя яких піддається небезпеці через морські аварії. Тому морська безпека є складником державної безпеки, та стратегічні завдання і пріоритети розвитку морської галузі повинні бути визначені в стратегічних документах на національному рівні кожної світової морської країни. Питання щодо безпеки мореплавства є актуальним у будь-які часи і потребує вирішення. Морські перевезення є важливою ланкою у глобальній світовій торгівлі та економіці. Однак вони також приховують певні ризики, пов'язані з безпекою мореплавства. У цій науковій статті ми розглянемо роль екіпажу у забезпеченні безпеки морських перевезень та проаналізуємо основні чинники, що впливають на безпеку на судах. Для здійснення безпечного перевезення морськими шляхами необхідно дотримуватися основних заходів безпеки мореплавства. Необхідною умовою є виділення ролі екіпажу в морських перевезеннях, яка полягає у забезпеченні безпеки судна, ефективній навігації та виконанні всіх необхідних дій для запобігання можливим морським аваріям. Необхідними умовами є постійне підвищення кваліфікації екіпажу та забезпечення найсучаснішим обладнанням, що допомогло б екіпажу протидіяти небезпечним ситуаціям. Безпека морських перевезень є надзвичайно важливою, оскільки морський транспорт є одним з основних способів глобального вантажного перевезення.

Ключові слова: безпека мореплавства, морські перевезення, мореплавство, екіпаж, морське право.

Palchenko A. A., Ryzhenko I. M. INTERNATIONAL LEGAL REGULATION IN CREW ENSURING MARINE TRANSPORTATION AS THE BASIS OF NATIONAL MARITIME SECURITY

The article examines the international legal acts that constitute the legal basis of international cooperation of states to ensure the safety of maritime transport and the role of the ship's crew in ensuring this issue. Despite the fairly large amount of achievements of the international community regarding the legal regulation of maritime safety, the level of accidents of the world's maritime fleet and harmful consequences for humanity and the natural environment still remains very high. The negative consequences that arise as a result of sea accidents of large sea vessels extend not only to the direct participants of the maritime enterprise, the sea vessel, its crew and passengers, ship owners, but also pollute and cause damage to coastal countries and the population, whose lives are exposed to danger due to sea accidents. Therefore, maritime safety is a component of state security, and strategic tasks and priorities for the development of the maritime industry should be defined in strategic documents at the national level of each world maritime country. The issue of maritime safety is an urgent issue at any time and needs to be resolved. Maritime transportation is an important link in the global world trade and economy. However, they also hide certain risks related to maritime safety. In this scientific article, we will consider the role of the crew in ensuring the safety of maritime transportation and analyze the main factors that affect safety on ships. In order to carry out safe transportation by sea, it is necessary to observe

basic maritime safety measures. A necessary condition is the allocation of the role of the crew in sea transportation, which consists in ensuring the safety of the vessel, efficient navigation and the performance of all necessary actions to prevent possible maritime accidents. A necessary condition is the constant improvement of the crew's qualifications and provision of the most modern equipment that would help the crew to counter dangerous situations. The safety of maritime transport is extremely important, as maritime transport is one of the main modes of global freight transport.

Key words: maritime safety, sea transportation, seafaring, crew, maritime law.

Актуальність проблеми. Проблема безпеки морських перевезень та роль екіпажу є важливою темою у морській промисловості. Несприятливі погодні умови, непередбачувані ситуації та ризики, що виникають під час плавання, роблять цю галузь діяльності небезпечною для життя і майна перевезених осіб.

Роль екіпажу в морських перевезеннях полягає у забезпеченні безпеки судна, ефективній навігації та виконанні всіх необхідних дій для запобігання можливим аваріям. Екіпаж складається з капітана, офіцерів, матросів, механіків та інших спеціалістів залежно від типу судна. Вони відповідають за ведення судна, виявлення небезпеки, ужиття заходів для попередження аварій та безпеки на борту.

Однак несвоєчасне реагування на небезпечні ситуації, недосконале навчання, втома, недостатність обладнання та інші чинники можуть впливати на ефективність роботи екіпажу та внаслідок цього на загрозу безпеці морських перевезень.

Необхідним є постійне підвищення кваліфікації екіпажу та забезпечення найсучаснішим обладнанням, що допомогло б екіпажу протидіяти небезпечним ситуаціям. Необхідна також ефективна координація між екіпажем та відповідними службами безпеки, такими як Відділ безпеки морського транспорту (Maritime Safety Department) та іншими регуляторними органами.

Висока кваліфікація екіпажу, належне обладнання та ефективна комунікація можуть сприяти підвищенню безпеки морських перевезень і зменшенню ризиків для всіх залучених сторін. Адже безпека є невід'ємним складником успішного та стабільного функціонування морської промисловості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання морської безпеки та роль екіпажу досліджувалося у працях О.О. Балобанова, В.В. Демиденко, А.В. Іванової, Р.М. Короткого, С.С. Кузнецова,

А.Н. Шемякіна, В.О. Допілко. Під час написання статті використовувалися публікації у фахових виданнях вітчизняних і зарубіжних учених, міжнародні конвенції та національне морське законодавство.

Мета дослідження. Аналіз сучасного стану безпеки мореплавства, визначення стану та ролі міжнародно-правового регулювання безпеки мореплавства та роль екіпажу у здійсненні безпеки морських перевезень.

Виклад основного матеріалу. Мореплавство є важливою галуззю, що забезпечує міжнародну торгівлю, перевезення пасажирів та подорожі. З урахуванням зростання обсягів глобального морського руху необхідно вдосконалювати системи безпеки, щоб забезпечити надійність і захист життя та майна, а також зберегти морське середовище [2]. Ця наукова стаття полемізує головні аспекти безпеки мореплавства та пропонує рішення для поліпшення ситуації.

Безпека морських перевезень – необхідний елемент сучасного мореплавства, що зумовлений технічними, правовими та соціальними чинниками.

Морські перевезення є важливою ланкою у глобальній торгівлі та економіці. Однак вони також приховують певні ризики, пов'язані з безпекою. У цій науковій статті ми розглянемо роль екіпажу у забезпеченні безпеки морських перевезень та проаналізуємо основні чинники, що впливають на безпеку на суднах.

Ризики та загрози мореплавства:

Погодні умови. Стихійні лиха, такі як шторми, урагани та тайфуни, можуть загрожувати безпеці мореплавства. Вони можуть призвести до перекидання суден, затоплення і навіть загибелі людей.

Плавучі об'єкти. У морях і океанах можуть знаходитися плавучі об'єкти, такі як дерева, контейнери, рештки суден тощо, які можуть стати перешкодою для суден і призвести до аварій.

Піратство. Деякі райони морського простору можуть бути уразливими до піратства. Злочинні елементи можуть атакувати судна, викрадати заручників або вимагати викуп.

Несправність суден. Проблеми із судноплавством, такі як механічні поломки, недостатнє технічне обслуговування або неправильне використання обладнання, можуть створювати ризик для безпеки мореплавства.

Забруднення довкілля. Незаконне скидання нафти та інших небезпечних речовин може призвести до забруднення морського середовища. Це може негативно вплинути на екосистеми і тваринний світ.

Необхідно звернути увагу, що це лише загальна інформація, і для більш докладної варто звернутися до офіційних джерел, таких як Міжнародна морська організація (ІМО) [3].

Для здійснення безпечного перевезення морськими шляхами необхідно дотримуватися основних заходів безпеки мореплавства. Ось деякі загальні заходи безпеки, які нерідко використовуються:

- забезпечення належного обслуговування та обладнання судна: регулярне технічне обслуговування судна, включаючи перевірку та ремонт обладнання, машинерії, електрики та систем безпеки;

- планування маршруту та навігація: грамотне планування маршруту з урахуванням погодних умов, морських потоків і глибини води. Використання навігаційного обладнання, зокрема глобальної системи позиціонування (GPS), для точності навігації;

- безпека пасажирів: надання належних інструкцій пасажиром стосовно правил поведінки на борту судна, порядку евакуації та використання безпечних засобів захисту;

- безпека екіпажу: забезпечення належної підготовки та вправності екіпажу у вирішенні ситуацій, пов'язаних із безпекою, використанням повного комплексу безпечних засобів;

- виявлення та попередження про аварійні ситуації: застосування систем виявлення витоків пального, систем автоматичного попередження про пожежу, безперервний моніторинг радіовисоти та інших технологій для попередження про можливі аварійні ситуації;

- комунікація та співпраця з морськими службами: забезпечення належної комуніка-

ції з морськими службами, включаючи повідомлення про місцезнаходження, стан судна та будь-які аварійні ситуації [4].

Усі ці заходи безпеки спрямовані на забезпечення безпечного мореплавства та запобігання аваріям у морі. Однак завжди слід розраховувати на конкретні правила та вимоги, які можуть бути регульовані міжнародними організаціями або державними владами.

Екіпаж відіграє дуже важливу роль у забезпеченні безпеки морських перевезень на судах. Це можна визначити в такому:

- супровід технічного обладнання: екіпаж відповідає за перевірку та обслуговування різних систем та пристроїв на судні, таких як двигуни, навігаційна система, протипожежне обладнання тощо;

- виконання безпекових процедур: екіпаж повинен дотримуватися строгих безпекових норм та процедур, включаючи проходження тренінгів, спостереження за метеорологічними умовами та дотримання правил маневрування;

- кризовий менеджмент: екіпаж повинен бути готовим реагувати на надзвичайні ситуації, такі як пожежі, аварії, напади піратів тощо, шляхом виконання встановлених процедур евакуації та рятувальних операцій;

- навігація та контроль судна: екіпаж відповідає за навігацію судна, управління його рухом та забезпечення правильного маршруту. Члени екіпажу повинні бути кваліфікованими професіоналами з досвідом використання навігаційних приладів та карт;

- технічний стан судна: екіпаж має слідкувати за технічним станом судна, забезпечувати його регулярне обслуговування та перевірку. Він повинен бути готовим вирішувати будь-які технічні проблеми, які можуть виникнути в ході плавання;

- виконання міжнародних норм безпеки: екіпаж повинен дотримуватися міжнародних норм та правил безпеки морського транспорту, таких як Міжнародна конвенція з охорони життя на морі (SOLAS) та конвенцій Міжнародної морської організації (ІМО). Це включає у себе правильне використання безпекового обладнання та заходи з попередження аварій;

- екстрені ситуації та рятувальні операції у разі аварій: екіпаж відіграє вирішальну роль

у здійсненні рятувальних операцій та наданні першої допомоги. Члени екіпажу повинні тренуватися у рятувальних процедурах та використанні безпекового обладнання;

– організація комунікації: екіпаж також відповідає за забезпечення ефективної комунікації на борту судна.

Висока технічна підготовка та кваліфікація членів екіпажу є вирішальними чинниками у забезпеченні ефективності безпекових процедур. Підтримання та підвищення рівня технічної експертності є ключем до управління та вирішення технічних викликів. З'ясовано, що ефективна комунікація та регулярні тренування відіграють важливу роль у підвищенні свідомості та здатності екіпажу реагувати на надзвичайні ситуації. Важливими стають постійна практика та вдосконалення командної роботи для ефективної взаємодії у критичних ситуаціях.

Безпека морських перевезень є надзвичайно важливою, оскільки морський транспорт є одним з основних способів глобального вантажного перевезення. Також необхідно визначити чинники, що впливають на безпеку морських перевезень:

– погодні умови та природні катастрофи: зміна погодних умов, шторми, урагани, туман та інші природні явища можуть негативно впливати на безпеку судна та його вантажу;

– технічний стан судна: недоліки у технічному стані судна, несвоєчасні ремонти та обслуговування можуть становити небезпеку для персоналу та вантажу;

– піратство та тероризм: зростання актів піратства та терористичних загроз на морі ставить під загрозу безпеку морських перевезень.

На морських судах також існують автоматизовані системи безпеки.

Визначено, що автоматизовані системи відіграють важливу роль у зниженні ризику та поліпшенні ефективності безпеки на судах. Проте їх упровадження вимагає ретельного нагляду та технічного обслуговування.

Автоматизовані системи безпеки на судах є важливим складником морської безпеки. Вони допомагають забезпечити безпеку пасажирів, екіпажу та судна в умовах різних небезпечних ситуацій. Такі системи можуть включати різноманітні компоненти, розглянемо деякі з них.

Системи протипожежного захисту, зокрема, включають у себе детектори пожежі, автоматичні пожежні спринклери, пожежні газові системи та інші пристрої для запобігання та гасіння пожеж.

Системи безпеки на воді забезпечують безпеку на воді, включаючи системи рятування, сигналізації про пірсання або проникнення води, а також системи контролю за приміщеннями судна.

Системи безпеки навігації допомагають автоматично контролювати рух судна, включаючи автоматичне підтримування курсу, системи виявлення перешкод та системи автоматичного управління судном.

Системи безпеки електроустаткування забезпечують безпеку використання електрообладнання на судні, включаючи системи виявлення надмірної температури, короткого замикання та інші системи контролю.

Системи контролю забруднення контролюють викиди забруднюючих речовин у водойму та повітря та допомагають уникнути негативного впливу на навколишнє середовище.

Автоматизовані системи безпеки на судах сприяють забезпеченню безпеки мореплавання і роботи на морі. Вони є важливими для запобігання небезпекам та ефективного реагування на випадки аварій або загроз безпеці.

Також необхідно зазначити, що міжнародні конвенції, такі як SOLAS, установлюють важливі стандарти та обов'язки для забезпечення безпеки морських перевезень. Проте існує виклик у забезпеченні їх ефективної реалізації та дотримання.

Міжнародне морське право як засіб регулювання діяльності на морі використовує різні конвенції та угоди для забезпечення безпеки мореплавства.

Ось кілька ключових міжнародних конвенцій та їхня роль у цьому контексті.

Конвенція про безпеку життя на морі (SOLAS). Ця конвенція встановлює мінімальні стандарти безпеки для суден із метою захисту життя моряків, пасажирів та вантажу на морі. Конвенція SOLAS включає положення про протипожежну безпеку, навігаційну безпеку, обладнання суден, безпеку рейсу та інші важливі аспекти [2].

Міжнародна конвенція про пошуки та порятунків на морі [13]. Ця конвенція встановлює правила та процедури для пошуку і порятунку мореплавців у небезпеці або тих, хто опинився у труднощах на морі. Конвенція визначає, які організації та координаційні центри повинні бути відповідальні за координацію дій у разі аварій.

Це лише декілька міжнародних конвенцій, які грають важливу роль у забезпеченні безпеки мореплавства. Ці конвенції мають за мету створення єдиної системи стандартів.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Виявлено потребу в постійному оновленні та адаптації національних та міжнародних законодавчих рамок для врахування швидких змін у технологіях та виробничих процесах. Правові вимоги та регулювання є необхідними для забезпечення безпеки мореплавства. Вони створюють основу для виконання стандартів та встановлюють правила, які допомагають попередити небезпеки та аварії на морі. Міжнародні конвенції є одним із найважливіших інструментів у цій сфері. Вони розробляються й ухвалюються міжнародними організаціями, такими як Міжнародна морська організація (ММО), і встановлюють правила та стандарти для безпеки мореплавства. Роль міжнародних конвенцій полягає у встановленні стандартів та вимог для суден, портів, підготовки моряків та безпеки перевезень на морі. Вони охоплюють різні аспекти, такі як запобігання зіткненням, безпека пасажирів та вантажів, захист морського середовища тощо. Завдяки міжнародним конвенціям забезпечується гармонізація стандартів та вимог на міжнародному рівні. Це багатокраційний процес, у якому країни-учасниці приймають рішення та зобов'язуються дотримуватися встановлених правил.

Однак необхідно враховувати, що міжнародні конвенції можуть бути ефективні лише тоді, коли країни-учасниці приймають їх і дотримуються. Тому важливо, щоб усі країни

працювали разом для забезпечення безпеки мореплавства та виконання стандартів міжнародних конвенцій.

Загалом правові вимоги та регулювання, установлені міжнародними конвенціями, відіграють ключову роль у забезпеченні безпеки мореплавства. Вони створюють стандарти та правила, які сприяють запобіганню аваріям та забезпечують безпечні перевезення на морі.

Екіпаж відіграє ключову роль у забезпеченні безпеки морських перевезень. Він відповідає за правильне функціонування та обслуговування судна, виконання безпекових процедур і реагування на надзвичайні ситуації. Забезпечення безпеки на морі вимагає вмінь та знань екіпажу, яке може бути здобуто через навчання, досвід та дотримання міжнародних стандартів. Екіпаж, який відповідає за безпеку морських перевезень, повинен мати доступ до необхідного обладнання безпеки, такого як жилети, шоломи, поручні, рятувальні човни тощо. Вони також повинні бути підготовлені до ведення екстреного евакуаційного плану та вміння надавати першу допомогу в разі потреби. Для забезпечення безпеки морських перевезень використовуються такі цінні інструменти, як радіосполучення, радіолокаційні системи, системи контролю пожежі, системи безпеки у разі катастрофи. Екіпаж має знати, як користуватися цим обладнанням і реагувати на непередбачені ситуації.

Забезпечення безпеки морських перевезень також включає дотримання міжнародних норм і стандартів, які регулюють морський транспорт. Основним нормативним документом є Міжнародна конвенція з охорони людського життя на морі [3], яка встановлює мінімальні стандарти забезпечення безпеки для суден.

Загалом екіпаж, зокрема капітан, офіцери та моряки, відіграє важливу роль у забезпеченні безпеки морських перевезень, дотримуючись професійних стандартів та навичок, а також затверджених міжнародних норм. Вони повинні бути підготовленими до будь-яких ситуацій і діяти швидко та ефективно.

Література:

1. Про внесення змін до Морської доктрини України на період до 2035 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2018 р. № 1108. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1108-2018-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.12.2023).

2. Міжнародна конвенція з охорони людського життя на морі (1974 р.). URL: https://zakon.cc/law/document/read/995_251 (дата звернення: 20.12.2023).
3. Конвенція про Міжнародну морську організацію 1948 року в редакції 1982 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_219#Text (дата звернення: 20.12.2023).
4. Конвенція ООН з морського права 1982 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU82K23R> (дата звернення: 20.12.2023).
5. Міжнародний кодекс морського перевезення небезпечних вантажів. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/TM048178> (дата звернення: 20.12.2023).
6. Міжнародна конвенція із запобігання забрудненню із суден 1973 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/896_009#Text (дата звернення: 20.12.2023).
7. Зведений текст Міжнародної конвенції про цивільну відповідальність за шкоду від забруднення нафтою 1992 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_839#Text (дата звернення: 20.12.2023).
8. Міжнародна конвенція про створення міжнародного фонду для компенсації збитків від забруднення нафтою (1984 р.). URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/MU71010?an=111514&ed=1984_05_25 (дата звернення: 20.12.2023).
9. Конвенція про обмеження відповідальності щодо морських вимог 1976 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU76K01U> (дата звернення: 20.12.2023).
10. Міжнародна конвенція про відповідальність і компенсацію за шкоду у зв'язку з перевезенням морем небезпечних і шкідливих речовин 1996 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU96651> (дата звернення: 20.12.2023).
11. Іванова А.В. Діяльність України у забезпеченні впровадження міжнародних норм у сфері рятування на морі. *Lex Portus*. 2018. Вип. 3. С. 21–30.
12. Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки морського судноплавства 1988 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_220 (дата звернення: 20.12.2023).
13. Міжнародна конвенція про пошук і рятування на морі. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_138#Text (дата звернення: 20.12.2023).
14. Кодекс торговельного мореплавства України : Закон України від 23 травня 1995 р. № 176/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 20.12.2023).

References:

1. Kabinet Ministriv Ukrainy (2018, Hruden 18). *Pro vnesennia zmin do Morskoï doktryny Ukrainy na period do 2035 roku : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy [On making changes to the Maritime Doctrine of Ukraine for the period until 2035: Resolution of the Cabinet of Ministers]*. (№ 1108). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1108-2018-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
2. Mizhnarodna morská orhanizatsiia (1974, Lystopad 01). *Mizhnarodna konventsiiia z okhrony liudskoho zhyttia na mori [International Convention for the Protection of Life at Sea]*. (№ 995_251). Retrieved from: https://zakon.cc/law/document/read/995_251.
3. Mizhnarodna morská orhanizatsiia (1982, Sichen 01). *Konventsiiia pro Mizhnarodnu morskú orhanizatsiiu of 1948 as amended in 1982 [Convention on the International Maritime Organization]*. (№ 995_219). Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_219#Text [in Ukrainian].
4. Orhanizatsiia Obiednanykh Natsii (1982, Hruden 18). *Konventsiiia OON z morskoho prava [UN Convention on the Law of the Sea]*. (№ 995_183). <https://ips.ligazakon.net/document/MU82K23R> [in Ukrainian].
5. Ekonomichna i Sotsialna Rada Orhanizatsii Obiednanykh Natsii (2013, Zhovten 13). *Mizhnarodnyi kodeks morskoho perevezennia nebezpechnykh vantazhiv [International Maritime Code of Dangerous Goods]*. (№ 633-VII). Retrieved from: <https://ips.ligazakon.net/document/TM048178> [in Ukrainian].
6. Mizhnarodna morská orhanizatsiia (1973, Lystopad 02). *Mizhnarodna konventsiiia po zapobihanniu zabrudnennia z suden [International Convention on the Prevention of Pollution from Ships]*. (№ 896_009). Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/896_009#Text [in Ukrainian].
7. Mizhnarodna morská orhanizatsiia (1992, Lystopad 27). *Zvedenyi tekst Mizhnarodnoi konventsii pro tsyvilnu vidpovidalnist za shkoduv zabrudnennia naftoiu [Summary text of the 1992 International Convention on Civil Liability for Oil Pollution Damage]*. (№ 995_839). Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_839#Text [in Ukrainian].
8. Mizhnarodna morská orhanizatsiia (1971, Hruden 18). *Mizhnarodna konventsiiia pro stvorennia mizhnarodnogo fondu dlia kompensatsii zbytkiv vid zabrudnennia naftoiu [International Convention on the Creation of an International Fund for Oil Pollution Compensation]*. Retrieved from: https://ips.ligazakon.net/document/view/MU71010?an=111514&ed=1984_05_25 [in Ukrainian].

9. Mizhnarodna morskа orhanizatsiia (1976, Lystopad 19). *Konventsiiа pro obmezhennia vidpovidalnosti shchodo morskyykh vymoh* [Convention on the Limitation of Liability for Maritime Claims]. Retrieved from: <https://ips.ligazakon.net/document/MU76K01U> [in Ukrainian].

10. Mizhnarodna morskа orhanizatsiia (1996, Cherven 03). *Mizhnarodna konventsiiа pro vidpovidalnist i kompensatsiiu za shkodu u zviazku z perevezenniam morem nebezpechnyykh i shkidlyvykh rehovyn* [International Convention on Liability and Compensation for Damage in Connection with the Carriage of Dangerous and Noxious Substances by Sea]. Retrieved from: <https://ips.ligazakon.net/document/MU96651> [in Ukrainian].

11. Ivanova, A.V. (2018). Diialnist Ukrainy u zabezpechenni vprovadzhennia mizhnarodnykh norm u sferi riativannia na mori [Activity of Ukraine in ensuring the implementation of international norms in the sphere of rescue at sea]. *Lex Portus*, 2, 21–30 [in Ukrainian].

12. Orhanizatsiia Obiednanykh Natsii (1988, Berezen 10). *Konventsiiа pro borotbu z nezakonnymy aktamy, spriamovanymy proty bezpeky morskoho sudnoplavstva* [Convention for the Suppression of Unlawful Acts Against the Safety of Maritime Navigation]. (№ 995_220). Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_220 [in Ukrainian].

13. Mizhnarodna morskа orhanizatsiia (1979, Kviten, 27). *Mizhnarodna konventsiiа pro poshuk i riativannia na mori* [International Convention on Search and Rescue at Sea]. (№ 995_138). Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_138#Text [in Ukrainian].

14. Verkhovna Rada Ukrainy (1995, Traven 23). *Kodeks torhovelnoho moreplavstva Ukrainy : Zakon Ukrainy* [Merchant Shipping Code of Ukraine: Law of Ukraine]. (№ 176/95-VR). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176/95-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].